Vedenalaista taidetta Jason deCaires Taylorin haastattelu

Jason deCaires Taylor on kuvanveistäjä ja ympäristönsuojelija sekä vedenalaisen maailman ammattilaiskuvaaja. Yksi hänen uusimmista ja kuuluisimmista projekteistaan on Museo Atlántico, joka on yli 300 veden alla sijaitsevan veistoksen muodostama kokoelma Lanzarotella Espanjassa. Se on ensimmäinen laatuaan Euroopan vesillä. Taylorin töitä on tällä hetkellä näyteillä myös Venetsian taidebiennaalissa (Biennale Arte 2017) Italiassa marraskuun 26. päivään asti. Haluamme nyt Alert Diver -lehdessä tutustua Taylorin lumoavaan vedenalaiseen maailmaan osana DAN Europen uusinta kampanjaa **#WhyWeDolt.**

Kuinka sinusta tuli sukeltava kuvanveistäjä?

Aloin opiskella kuvanveistämistä noin 20 vuotta sitten Lontoossa, jolloin jo harrastin sukeltamista. Kun sitten sain opintoni päätökseen taideyliopistossa, työskentelin sen jälkeen monissa erilaisissa tehtävissä, muun muassa sukelluskouluttajana. Vuosien kuluessa aloin miettiä yhä enemmän sitä, kuinka meri saattaisi sopia hämmästyttävän hyvin tilaksi, johon voisi pystyttää taidetta ja kuinka taideteosten avulla olisi mahdollista luoda keinotekoisia riuttoja veden alle.

Näitä ajatuksia lähdin sitten toteuttamaan käytännössä noin kymmenen vuotta sitten, kun päätin rakentaa vedenalaisen veistospuiston Karibianmerelle. Aloitin työni pienimuotoisesti alueella, jonka pyörremyrsky oli suureksi osaksi tuhonnut. Halusin saada tämän alueen taas kukoistamaan rakentamalla sinne puistoni, ja samalla halusin kiinnittää ihmisten huomion näihin luonnon herkkiin alueisiin. Olen tehnyt sen jälkeen noin 800 vedenalaista veistosta.

Mikä sai sinut innostumaan meristä, ja mitä meret merkitsevät sinulle?

Asuin lapsena lähellä koralliriuttoja. Vanhempani vuokrasivat usein viikonloppuna veneen, ja me tutkimme luonnotilassa olevia saaria Thaimaassa ja Malesiassa. Olin hyvin onnekas, kun pääsin osalliseksi tällaisista kokemuksista vain seitsemän tai kahdeksan vuotiaana. Ne jäivät lähtemättömästi mieleeni ja saivat aikaan sen, että halusin päästä koettelemaan sekä taiteellisuuden rajoja että tutkimaan meren mahtavuutta.

Valtameri on aivan uskomaton tila, jossa minun on mahdollista irrottautua kaikesta. Se on hiljainen maailma, jossa voin olla täysin yksin omien ajatusteni kanssa. Koen ikään kuin ylittäväni rajan, jonka toisella puolella on toinen maailma, täysin irrallaan meidän maailmastamme. Meri on todellakin aivan erityinen paikka.

Mitkä ovat luovat tavoitteesi taiteilijana?

Taiteellisissa projekteissani en tavoittele ainoastaan taiteellisuutta, vaan tavoitteenani on myös meriympäristön suojeleminen. Niinpä töilläni on useita erilaisia päämääriä. Käytännön tasolla ne muodostavat keinotekoisia riuttoja, jotka tarjoavat koralleille ja erilaisille otuksille vaihtoehtoisen alueen, jonka pinnalla ne voivat elää. Samoin veistokseni toimivat elintilana, josta eri olioiden on mahdollista löytää turvapaikka.

Laajemmassa mielessä töideni tavoitteena on johdattaa ihmisiä kauemmaksi aroilta merialueilta ja houkutella heitä syvemmälle mereen. Sieltä löytyy salainen maailma, joka usein unohdetaan. Töitteni kautta haluan kiinnittää ihmisten huomiota moniin meriimme vaikuttaviin tekijöihin ja tuoda samalla myös esiin merten valtavaa herkkyyttä ja ihmeellisyyttä.

”Valtameri on aivan uskomaton tila, jossa minun on mahdollista irrottautua kaikesta. Se on hiljainen maailma, jossa voin olla täysin yksin omien ajatusteni kanssa.”

Miksi mielestäsi on niin tärkeää saada ihmiset taiteesi avulla tietoisiksi siitä, miten huonosti ihmiskunta on huolehtinut valtameristä?

Olen sukeltanut nyt yli 20 vuoden ajan. Olen nähnyt alueita, jotka kerran ovat olleet koskemattomia; uskomattoman kirkasvärisiä koralliriuttoja, jotka ovat olleet täynnä monenlaista elämää. Kun nyt palaan näille samoille paikoille, joudun usein toteamaan, että ne ovat suurelta osin tuhottuja. Valtamerten tulevaisuutta koskevat tieteelliset ennusteet ovat kaikki tällä hetkellä erittäin vakavia. Olen hyvin huolissani tästä. Haluan, että lapseni pääsisivät kokemaan saman kuin minkä itse pääsin kokemaan heidän iässään.

Voidaanko taiteen avulla lisätä ihmisten tietoisuutta meriemme tilasta ja saada heidät kunnioittamaan meriä?

Olen sitä mieltä, että taiteella on tässä ratkaiseva rooli. Tiedemiehet voivat esittää faktoja ja kertoa asioista tiedollisella tasolla, mutta, kuten kaikki tiedämme, ihmiset ovat hyvin impulsiivisiä ja tunteellisia olentoja. Siksi koen, että taiteen avulla voidaan todella saada yhteys ihmisiin. Toivon myös, että tämänkaltaisen yhteyden kautta ihmiset motivoituvat auttamaan merien suojelussa.

Kerro Lanzaroten projektistasi ja siitä, mikä houkutteli sinut juuri sinne?

Museo Atlántico on noin 44 metrin päässä Las Coloradasin rannasta, ja se on noin 12 – 14 metrin syvyydessä. Se muodostuu 12 eri installaatiosta, ja siinä on noin 300 teosta, jotka täyttävät museon eri alueet. Vierailijat laskeutuvat museoon koulutetun oppaan kanssa, ja heidät johdatetaan kierrokselle, jossa kuljetaan läpi peräkkäisten näyttelykohteiden. Tämän jälkeen vierailijat viedään uloskäynnin kautta takaisin oman aluksensa suojiin.

Olin ennen tätä projektia toteuttanut jo monia projekteja nimenomaan trooppisissa vesissä, pääasiassa Karibialla, ja siksi oli hyvin mielenkiintoista työskennellä nyt aivan uudessa ympäristössä. Kyseinen saari on siinä mielessä erikoinen paikka, että sillä on takanaan pitkä historia ympäristöön liittyvän taiteen parissa. Siellä on maalle rakennettuja installaatioita, jotka toimivat hyvin kyseisessä ympäristössä.

Lanzarote oli siis ihanteellinen paikka tämän projektin toteuttamiseen.

Mitkä olivat tuntemuksesi, kun projekti oli valmis ja ihmisiä alkoi vierailla museossa?

Se oli valtava hanke. Luvat, kartoitukset, varainhankinta, politiikka... Jo projektin käynnistäminen vaati paljon suunnittelua ja monien tärkeiden tekijöiden huomioonottamista, mutta vielä vaativampi oli varsinainen museon rakennusvaihe.

Nyt kun kaikki on valmista, tunnen oloni todella helpottuneeksi. Nautin nähdessäni, kuinka yhä enemmän ja enemmän sukeltajia vierailee museossa jatkuvasti. He myös arvostavat tätä paikkaa. Kaikkein parasta on mielestäni kuitenkin se, että museoalueelle on asettunut asumaan alueen luontaista eliöstöä, joka on luonnostaan sopeutunut meriympäristöön.

Sinulla on edelleenkin suunnitteilla monia muita projekteja. Mikä saa sinut jatkamaan luomistyötäsi?

Etsin koko ajan uusia elinympäristöjä ja uusia konsepteja sekä erilaisia tapoja, joiden avulla on mahdollista saada aikaan keskustelua meriämme uhkaavista tekijöistä. Tämän voi sanoa olevan sen taustalla vaikuttavan voiman, joka ajaa minua toiminnassani eteenpäin. Lisäksi on kysymys myös siitä, että haluan aina selviytyä seuraavasta eteen tulevasta haasteesta.

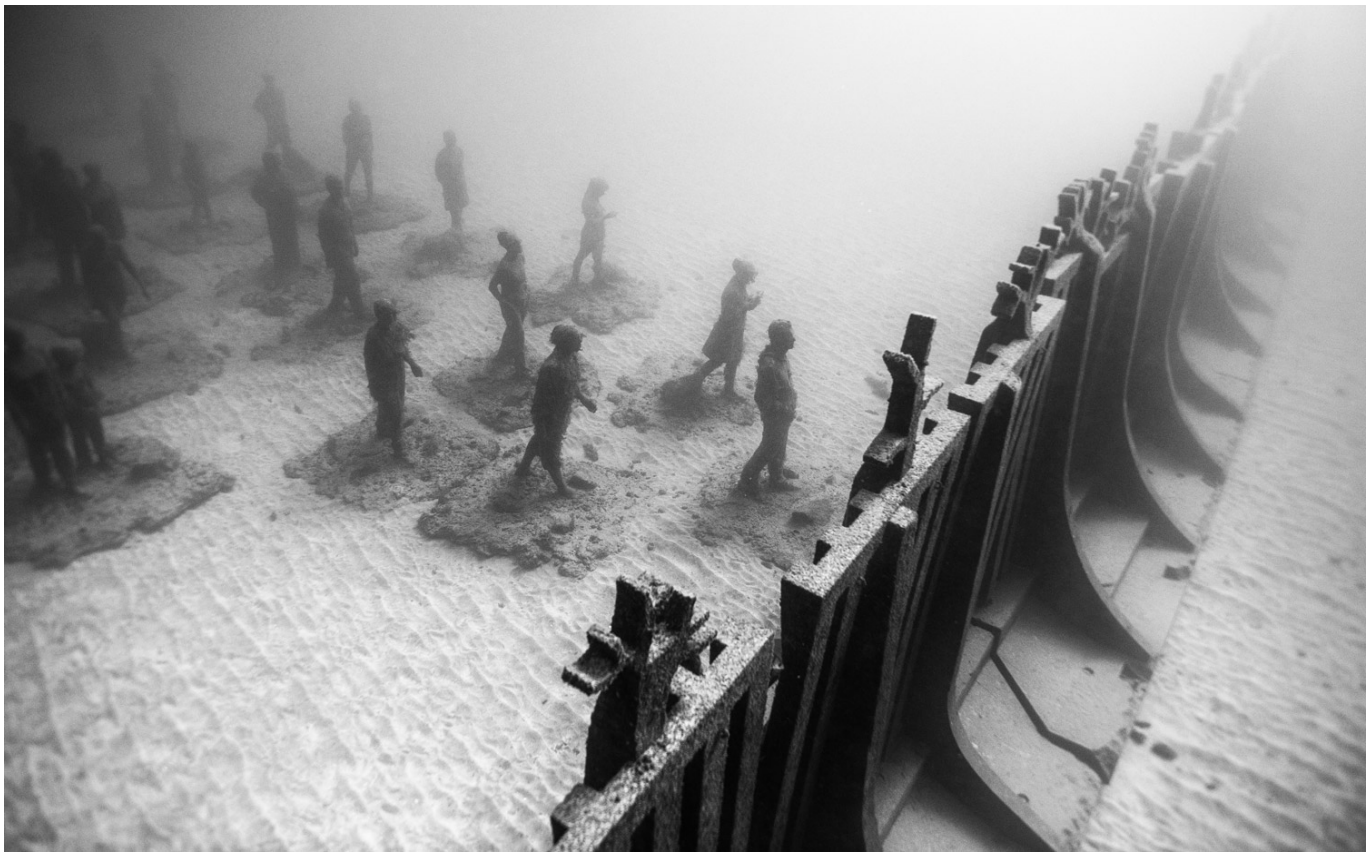
Mitä haluat ihmisten oppivan luomastasi taiteesta?

Me unohdamme helposti sen, että olemme itse myös luonnollinen osa ympäristöämme. Kun olemme meren ja sen eliöstön ympäröiminä planeettamme syvyyksissä, kokemus on todella merkittävä. Siksi toivon, että ihmiset ymmärtäisivät taiteeni avulla sen, että me olemme aivan yhtä riippuvaisia meitä ympäröivästä luonnosta kuin mitä ympäröivä luontokin on meistä. Valitettavasti tämä suhde on harvoin tasapainossa.

Kyse on nimenomaan siitä, että meidän on mahdollista nähdä oma elämämme eri näkökulmasta. Olen sitä mieltä, että nykyaikaisten käsitteiden liittäminen tämän tyyppiseen dynaamiseen vedenalaiseen elinympäristöön mahdollistaa sen, että voimme ikään kuin astua askeleen taaksepäin omassa elämässämme ja nähdä itsemme eri kontekstissa.

TED-konferenssissa pitämässäsi puheessa totesit, että meidän tulisi suhtautua valtamereen samalla tavalla kuin museoon ja myös suojella sitä samalla tavalla. Miksi ajattelet juuri tällä tavalla?

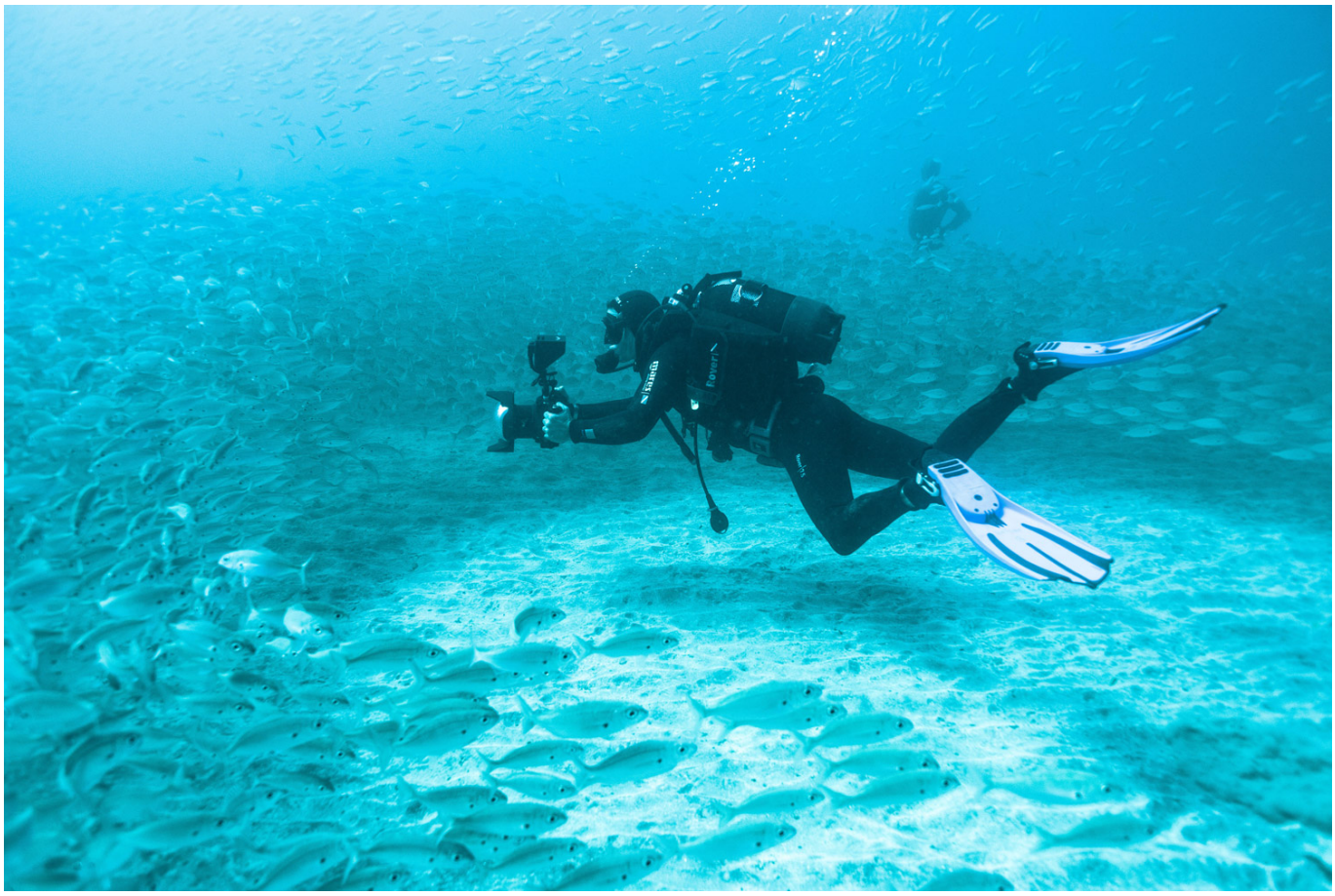
Olemme kutsuneet näitä projektikohteita museoiksi, koska museolla on yleensä aivan erityinen arvo, ja olen halunnut antaa samanlaisen arvon myös meidän valtamerillemme. Kun asetamme museoon esille joitakin esineitä, ne ovat mielestämme kallisarvoisia ja haluamme säilyttää ne niiden arvon tähden. Toiveeni on, että ihmisillä olisi samanlainen suhde myös meriimme. Valtameri on uskomattoman monipuolinen ja kaunis elinympäristö, joka unohdetaan usein. Toivon, että antamalla merille saman arvon kuin museoille, ihmisten suhde niihin muuttuu. Haluan jatkossakin vaikuttaa tämän suhteen muuttumiseen niin, että ihmiset eivät enää pelkäisi valtameriä, vaan että he alkaisivat kunnioittaa niitä ja huolehtia niistä.

Miten tärkeää turvallisuus on sinulle tutkiessasi vedenalaista maailmaa?

Turvallisuudesta huolehtiminen on ratkaisevan tärkeää kaikissa projekteissani. Olen hyvin onnekas siinä suhteessa, että voin usein valita paikan, johon pystytän työni. Tällöin minun on mahdollista valita sellaisia paikkoja, jotka ovat hyvin turvallisia, joihin on helppo päästä ja jotka sijaitsevat sopivassa syvyydessä. Näin voin rohkaista monia aloittelijoitakin tutustumaan vedenalaiseen maailmaan tarkasti valvotuissa olosuhteissa.

Monissa museoprojekteissani on vartijoita tarkkailemassa meripuistoalueita, ja meillä on myös poijuja sekä laskeutumista että nousemista varten. Lisäksi koulutamme oppaita ohjaamaan ihmisiä heidän kiertäessään museoita. Sukeltaminen on siis koko ajan turvallista.

Millä tavoin DAN tukee sinua molemmissa rooleissasi, sekä taiteilijana että sukeltajana?

Meressä työskentelyyn liittyy omat vaaransa. Näin on erityisesti silloin, kun on kyseessä sellainen epätavallinen ja haastava työ kuin on minun työni vedenalaisten veistosten luojana. DANin tarjoama turva ja tietoisuus siitä, että olen vakuutettu onnettomuustapauksien varalta, on mittamattoman arvokasta.